

Plan for anlegg og drift

Massefylling og nydyrking

Gnr. 57/2 i Kvinnherad

01.05.2025

BESKRIVELSER OG FORMÅL

Områdebeskrivelse

Det dreier seg om et område på ca. 15 dekar på gnr. 57 bnr. 2 i Kvinnherad Kommune. Området er uregulert og avsatt til landbruksformål i kommuneplanen. Terrenget er skålformet, med helning mot vest. Det er omkranset av mer beitemark og skog på høyere liggende terreng mot nord og øst, og en liten åsrygg mot sør. I vest går terrenget bratt nedover mot Austrepollen. Tilkomst er via Statnett sin anleggsvei fra Mauranger kraftstasjon inn til Mysevatn, hvor grunneier har veirett.

Markslag er innmarksbeite og litt skog (lauvskog) i ytterkantene mot sør og mot nordvest. Området brukes svært ekstensivt som innmarksbeite i dag, og bærer preg av å være vassjukt og lite produktivt. Berggrunnen i området er hovedsakelig migmatitt / migmatittisk gneis, en hard og næringsfattig bergart som forvitrer seint og gir dårlig grunnlag for jordsmondannelse. I nasjonal løsmassedatabase er alt karakterisert som Bart fjell, noe som åpenbart er feil, men helt området er grunnlendt og umulig å dyrke opp på tradisjonelt vis.

Fig. 1. Tiltaksområdet omtrentlig angitt på 3-D modell fra Norgebilder.no

Prosjektbeskrivelse med formål

Tiltakshaver er Grethe Hesvik, og formålet med tiltaket er å dyrke opp området til lettbrukt fulldyrka jord ved hjelp av tilkjørte jordmasser. Fyllingshøyder går frem av vedlagte profiltegninger, og overstiger ikke 3,0 meter på noe punkt. Gjennomsnittlig fyllhøyde vil være i overkant av 1,0 meter, og totalt volum tilkjørte masser kan dermed bli inntil 20.000 kubikkmeter.

Det lille som fins av god mineraljord vil bli skavet av og tatt vare på og gjenbrukt som toppdekke ved avslutning til jordbruksformål. Samlet sett vil tiltaket ha stor landbruksnytte. Bruket har kun 20 dekar fulldyrka jord, 2 dekar overflatedyrka og 15 dekar innmarksbeite fra før. Tiltaket vil derfor være et betydelig bidrag til å sikre videre drift på gården.

DRIFT

Jordtippen skal anlegges og drives i tråd med "Tekniske retningslinjer for anlegg, drift og vedlikehold av planeringsfelt" fra 1989, samt i tråd med faglige tilrådinger fra håndboka *Jordmasser – fra problem til ressurs*, fra Norsk Landbruksrådgeving og NIBIO 2018. Inntransport av masser vil skje gjennom de transportører som er engasjert av utbyggerne, (som Stat, fylke (vegvesen) og/eller Statkraft), mens den praktiske driften og ferdigstilling av tippen skal utføres av grunneiers samboer, Hans Robert Jordan, som har svært lang erfaring fra anleggsbransjen.

MILJØHENSYN

Forurensa masser og fremmede arter

Det skal kun kjøres inn reine jord- og steinmasser, som tilfredsstillers krav til klasse 1 i veileder TA 2553/2009 *Helsebaserte tilstandsklasser for forurensa grunn*. Jordmassene er tenkt å komme fra igangværende veiutbygging i nabokommunen, samt fremtidig veiutbygging og/eller kraftutbygging i nærheten. Det vil dermed være kun en eller to leverandører av masser, og tiltaket vil da ikke utløse krav om godkjenning som avfallssanlegg etter forurensingsloven § 11.

Grunneier vil påse at utbygger(e) har vurdert mulighetene for forekomst av forurensa masser på samtlige uttaksteder, i tråd med forurensingsforskriftens § 2-4. Der det er grunn til mistanke om mulig forurensing vil det kreves prøvetaking, og eventuelle ureine masser vil ikke tas imot. Det samme gjelder mulige forekomster av fremmede arter, iht. forskrift om fremmede organismer § 24. Tiltakshaver vil til enhver tid ha oversikt over opphav og plassering av masser, slik at de kan spores i ettertid. Tiltakshaver vil selv ta ansvaret for ferdigstilling til jordbruksformål, i samarbeide med Norsk Landbruksrådgeving.

Kulturminner og miljøverdier.

Det er ikke registrert fredede kulturminner på, eller i slik umiddelbar nærhet av prosjektområdet at de vil kunne bli påvirket av tiltaket.

Naturmangfold

Det er ikke registrert rødlista arter eller arter av nasjonal forvaltningsinteresse innenfor tiltaksområdet. Tiltaket vil heller ikke berøre utvalgte naturtyper.

Bekker og vassdrag

Der er to flombekker uten årssikker vannføring som sprer seg utover dyrkingsområdet. Den minste kan ledes nordover på oppsiden av anleggsveien og forbi feltet. Den største legges i rør gjennom feltet, over ei lengde på ca. 130 meter. Grunnlag for beregning av nødvendig rørdimensjon er vedlagt. Tiltaksområdet vil drenere vestover mot bekk som til sist havner i *Gjerdselva nedstrøms inntak Gjerd kraftverk*, vannforekomst ID 046-121-R. Denne vannforekomsten har i dag definert miljøtilstand *God*.

Bilde: Flombekken følger ikke noe klart definert løp, men sprer seg utover området. Foto: NLR, april 2025

Myr

Det er ikke myr inne på dyrkingsområdet.

Friluftsliv

Nydyrkingsområdet ligger inne i et viktig friluftslivsområde - *Rednedalen anleggsveg* ID FK00010874, som er et stort turområde med tilrettelegging. Tiltaket vil ikke være til hinder for ferdsel på anleggsvegen, og det aller meste av tiltaksområdet er allerede klassifisert som innmarksbeite hvor det uansett ikke er fri ferdsel.

Tiltak mot avrenning

Det er ikke mulig å eliminere alt av avrenning, hverken fra et jordbruksareal eller fra et planeringsfelt, og en må derfor fokusere på begrensende og avbøtende tiltak. I de fleste tilfeller vil det viktigste være å ta hand om overflatevatn og sigevatn fra høyereliggende områder, og lede det enten utenom feltet eller i rør gjennom det. Her danner anleggsveien effektiv avskjæring mot nord og mot øst, og mot sør og mot vest heller landskapet vekk fra tiltaksområdet. Det vil derfor kun være nedbør som faller på selve anleggsområdet som kan skape avrenning. Denne vil naturlig samles nede i dalbotn, og ved å anlegge en lav voll med sikret overløp vil det dannes et midlertidig sedimentasjonsbasseng inne på området gjennom anleggsperioden.

Dersom arbeidet går over flere vekstsesonger, er også midlertidig tilsåing med f.eks. raigras et enkelt og svært effektivt tiltak for å redusere avrenning. Det skal gjøres rutinemessig hver høst.

Naturfare

Dyrkingsområdet er over marin grense, og dermed utenfor aktsomhetszone for marin leire. Det samme gjelder flom. Derimot er nedre delen innenfor aktsomhetszone for snø- og steinskred, men her skal ikke oppføres bygninger eller nye veier.

Ras og utgliding

Området rammes inn av terreng på tre sider. Fyllingshøyden over det aller meste av feltet er svært beskjeden, og ved å starte oppfyllingen i nord og først etablere en voll av tunge og stabile masser mot «utløpet» i vest vil en fullstendig eliminere risikoen for ras og utgliding.

Naturressurser

Norges Geologiske Undersøkelser har ikke registrert drivverdige mineralressurser i området.

FERDIGSTILLING OG ETTERBRUK

Terreng og landskap

Tiltaket vil medføre en mindre endring av terrenget, men er av såpass lite omfang at en ikke kan snakke om noen som helst effekt på det generelle landskapsbildet. Nedbørfelt og avrenningsforhold vil ikke endres. Hele feltet skal avsluttes mot eksisterende terreng på alle sider med slakke skrånninger og mjuke overganger.

Jordkvalitet

Arealet skal ferdigstilles til fulldyrket jord iht. krav i arealklassifiseringssystemet AR5, punkt 4.7 *Jordbruksareal på påfylte masser*. Topplaget skal i tillegg ha en kvalitet som er i tråd med anbefaling i faglig veileder fra NLR/NIBIO *Jordmasser – fra problem til ressurs (side 65)*. Dette oppnås delvis ved å skave av stedegen matjord og legge den til side, men først og fremst gjennom å sortere ut alt av egne masser (e.g. finkorna mineraljord) som kommer inn, og gjenbruke disse til toppdekke.

Drenering

Målet er å skape et mest mulig selvdrenerende areal, med hjelp av drenerende undergrunnsmasser og hensiktsmessig overflateforming. Om det blir nødvendig med rørgrøfter i tillegg, skal slike anlegges fagmessig, etter egen plan fra kompetent fagperson. Det er ikke hensiktsmessig å lage detaljert grøfteplan på dette stadiet, da behovet vil være svært avhengig av hva slags masser som kommer inn, og hvordan disse blir sortert og brukt. Alt av drenevatn vil gå vestover og resipient blir bekker i utmark, samme som i dag.

Etterbruk

Etter ferdigstilling skal feltet drives som et vanlig eng- og beiteareal innenfor gjeldende regelverk. Arealet skal drives av grunneier.

Søknad om løyve til nydyrking av 15 dekar innmarksbeite og skog sendes inn parallelt med søknad om løyve til oppfylling med tilkjørte masser.

ANLEGGSTART OG TIDSRAMMER

Tiltaket vil starte opp så raskt tillatelse blir gitt, - kanskje alt i løpet av sommeren 2025, og innkjøringen av masser er tenkt ferdigstilt i løpet av maksimalt 3 år. Det skal derfor ikke være nødvendig med dispensasjon fra arealformål LNF i kommuneplanen.

Tiltaksområdet ligger langt fra naboer, og vil ikke føre til sjenanse i form av støy. Det er derfor ikke behov for særlige innskrenkninger i arbeidstid inne på området.

AVKJØRING OG TRAFIKALE HENSYN

Innkjøring av masser vil i stor grad skje via Fv. 551 fra Odda, og videre inn på anleggsvegen. Inntransporten vil ikke berøre særlig sårbare grupper av trafikanter, som barnehager og skoler. En kan heller ikke se at det skal være nødvendig med løyve til midlertidig avkjørsel fra anleggsvegen.

Norsk Landbruksrådgiving

*Trygve Torsteinsen
Rådgiver jordbruk
+47 982458452.*

Referanser /nettressurser

NLR / NIBIO

Jordmasser – fra problem til ressurs. 2 utgave 2022

NIBIO BOK | 5 (5) 2019

AR5 Klassifikasjonssystem - Klassifisering av arealressurser

Nettressurser:

<https://gardskart.nibio.no/search>

https://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/

https://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/

https://geo.ngu.no/kart/mineralressurser_mobil/

<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>

<https://atlas.nve.no/Html5Viewer/index.html?viewer=nveatlas#>